

Neuroloog Ger Lassouw over de nasleep van een tragisch sterfgeval

‘Zeven jaar wachten, wachten, wachten’

Lieke de Kwant

Zeven jaar lang zat neuroloog Ger Lassouw in het beklagdenbankje, nadat een 14-jarige patiënte in 2003 stierf na een val van haar paard. Vorig jaar werd hij vrijgesproken van dood door schuld. ‘Mijn carrière leek gebroken, maar nu durf ik weer vooruit te kijken.’

Tegen een onheilspellend grijze achtergrond staat een paard mét zadel maar zonder berijder doelloos om zich heen te kijken. De kop boven de foto luidt ‘Bij de dood van een amazone’. Het bijgaande artikel in dagblad De Limburger van 11 maart 2010 vertelt het tragische verhaal van de 14-jarige Mariska Lips, een veelbelovende amazone, die op een herfstdag in 2003 een onbekend paard bestijgt, valt en ruim een etmaal later overlijdt. ‘In de ogen van haar ouders is Mariska Lips gestorven door medische blunders van neuroloog Gerd L. van het VieCuri ziekenhuis in Venlo’, aldus De Limburger.

De dag na deze publicatie ging Ger Lassouw, zoals ‘Gerd L.’ eigenlijk heet, met een knoop in zijn maag naar zijn werk. ‘Nu gaat iedereen naar me kijken, dacht ik.’ Want voor het eerst werd uit de berichten – ook andere media schre-

ven over de vervolging – duidelijk dat hij de behandelde arts was in deze veelbesproken casus. De zaak die hem al jaren stilletjes in zijn greep hield, lag nu ineens op straat (zie kader ‘Recon-

structie’ op blz. 1768). Het was een dieptepunt in de ruim zeven jaar durende nasleep van een onverwacht sterfgeval.

Klap in het gezicht

‘Die dag in 2003 gaat nooit meer uit mijn geheugen, want er gebeurde iets wat ik nog nooit

had meegemaakt. Met op het einde een boodschap waar ik een heel harde klap van in het gezicht kreeg. Ik had dat meisje behandeld, met alle inzet en in alle eerlijkheid zoals ik dat altijd doe. En uiteindelijk was de afloop toch fataal. Ik heb twee dagen amper kunnen functioneren; ik kon er mijn vinger niet op leggen wat er was misgegaan.’

Mariska Lips was opgenomen op de kinderafdeling van het VieCuri ziekenhuis met wat een contusio cerebri leek. De symptomen – apneu, bradycardie, bloeddruk- en temperatuurstijging – verergerden gedurende de avond en nacht. Lassouw bezocht haar meerdere malen, ook ’s nachts, en liet diverse CT-scans van haar hersenen maken. De derde scan, gemaakt rond twee uur ’s middags op de dag na het ongeval, was aanleiding om Mariska Lips aan het academisch ziekenhuis in Maastricht over te dragen. Onderweg daarheen in de ambulance verslechterde haar situatie echter opnieuw, waarna ze met spoed met een helikopter naar het UMC St Radboud werd gebracht. Rond half twaalf die avond is Mariska Lips in Nijmegen overleden.

Calamiteit

‘Het beloop van deze casus was zo onverwacht dat ik het meteen in het ziekenhuis en bij de inspectie heb gemeld als calamiteit.’ Met de inspecteur had Lassouw een openhartig gesprek. Lassouw vertelde eerlijk dat hij niet begreep hoe dit had kunnen gebeuren en twijfelde of hij ergens in het traject anders had

‘Ik kon er mijn vinger niet op leggen wat er was misgegaan’

Ger Lassouw: 'Het gesprek met de inspecteur heeft me bijna de kop gekost.'

beeld: De Beeldredactie,
Vincent van den Hoogen

kunnen handelen. Hoewel hij dat nog steeds de juiste houding vindt en weet dat ook tuchtcolleges zelfreflectie prijzen, heeft de neuroloog achteraf veel last gehad van die eerlijkheid. 'Dat gesprek heeft me bijna de kop gekost omdat het – uit de context – terugkwam bij de tuchtzaak. In de ogen van de inspecteur had ik met mijn openheid namelijk toegegeven dat ik het allemaal fout had gedaan.' Of het daaraan heeft gelegen weet hij niet, maar feit is dat het regionaal tuchtcollege op basis van het inspectierapport uitermate negatief oordeelde over Lassouw. Hij kreeg een boete van 2000 euro voor wat het college een opeenstapeling van fouten en nalatigheden noemt. 'Wat ik tijdens de tuchtzaak over me heen kreeg... Dat was respectloos. Echt. Eén lid van het college was er zó van overtuigd dat ik in de fout was gegaan. Voor hem was het al helemaal klaar.'

Geen regie

Achteraf vindt Lassouw dat hij beter appel had kunnen aantekenen tegen de uitspraak van het tuchtcollege. In hoger beroep bestaat namelijk de mogelijkheid om deskundigen te vragen naar hun visie over het voorval, zoals dat bij het strafrechtelijk vooronderzoek uiteindelijk alsnog is gebeurd. 'Maar toen, in 2005, dacht ik: als ik geen appel aantekenen, kan iedereen de

zaak achter zich laten en verwerken. Het OM had al geseponneerd. Ik was het niet eens met wat er in de tuchtspraak stond en vond de maatregel te zwaar, maar ik nam dat voor mijn rekening. Ik wilde mij op mijn toekomst richten, en ook de ouders de kans gunnen om aan verwerking toe te komen.'

Niet veel later hoorde Lassouw echter dat zijn toekomst nog even moest wachten; het Gerechtshof in 's-Hertogenbosch droeg het OM op om Lassouw alsnog te vervolgen wegens dood door schuld. 'De rode draad in de afgelopen zeven jaar was dat ik iedere keer een stapje achteruitging. Er kwam een inspectierapport en daar stond in: het was niet goed. Er kwam een tuchtzaak en het college zei: het was helemaal niet goed. Het leek een sepot te worden en toen werd het toch vervolging. Al die tijd heb ik gewacht, gewacht, gewacht. Eindeloos. En je hebt geen regie. Niks. Ik zat met al die commissies en colleges die zich allemaal over mijn handelen bogen omdat dat nu eenmaal zo is afgesproken in onze samenleving, en ik kon geen kant op.'

Angstig en onzeker

Het was een emotioneel zware tijd voor de neuroloog. 'Wat er is gebeurd met het kind, vond ik natuurlijk verschrikkelijk. Ik ben zelf ook vader en mijn kinderen waren destijds

Reconstructie

29 september 2003: De 14-jarige Mariska Lips valt in Meerlo van een paard, wordt opgenomen in het VieCuri ziekenhuis in Venlo en overlijdt ruim een etmaal later, na overplaatsing naar UMC St Radboud in Nijmegen.

juli 2004: De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) dient bij het Regionaal Tuchtcollege Eindhoven een klacht in tegen behandelend neuroloog Ger Lassouw.

september 2004: De ouders doen aangifte tegen Lassouw van niet-adequaat medisch handelen dat heeft geleid tot de dood van hun dochter.

april 2005: Het Openbaar Ministerie (OM) in Roermond besluit de neuroloog niet te vervolgen.

11 augustus 2005: Het regionaal tuchtcollege legt Lassouw een boete op van 2000 euro wegens 'een opeenstapeling van – soms ernstige – fouten en nalatigheden'. De arts heeft volgens het college onder meer op lichtvaardige gronden gekozen voor opname op de kinderafdeling met medium care, onvoldoende geanticipeerd op de verslechtering van het klinische beeld en de diagnose van inklemming gemist.

27 januari 2006: Medisch Contact drukt de uitspraak van het regionaal tuchtcollege af, met daarbij een commentaar getiteld 'Onnodig overleden'. Dat opent met de zin 'Het zal je dochter maar wezen' en sluit af met: 'Helaas heeft het meisje bij haar val niets gebroken. Want misschien was zij als chirurgisch patiënt beter af geweest' (MC 4/2006: 165).

maart 2006: Na een beklagprocedure door de ouders bij het Gerechtshof 's-Hertogenbosch krijgt het OM alsnog opdracht om Lassouw te vervolgen.

mei 2006-oktober 2009: Gerechtelijk vooronderzoek (GVO) door de rechtbank van Roermond.

11 maart 2010: De Limburger schrijft op de voorpagina: 'Justitie vervolgt neuroloog'. Verderop in de krant het relaas van de advocaat van de ouders, vergezeld van een zwart-witfoto van een paard mét zadel maar zonder berijder.

18/19 november 2010: Tijdens twee zittingsdagen eist het OM 120 uur werkstraf en zes maanden voorwaardelijke celstraf tegen Lassouw wegens dood door schuld, het in hulpeloze toestand laten van het meisje en het in hulpeloze toestand laten van haar ouders. Externe deskundigen betogen dat de dood van het meisje Lassouw niet aan te rekenen is. De moeder haalt hard uit naar de neuroloog, aldus De Limburger: 'Hij zou vrienden uit de medische wereld als getuigen hebben aangetrokken "om de vuile was wit te wassen".'

14 december 2010: De Rechtbank Roermond spreekt Ger Lassouw op alle punten vrij. Zijn handelen tot aan het moment dat een derde CT-scan werd gemaakt, 'is niet minder geweest dan in redelijkheid mag worden verwacht van een kundig arts'. Omdat deskundigen stellen dat 'na de derde CT-scan het leven van Mariska Lips niet meer te redden is geweest' kan de rechtbank niet de conclusie trekken 'dat het overlijden van Mariska Lips het gevolg is geweest van handelen of nalaten van verdachte (...).'

Zomerinterviews - Terug in de tijd

Deze zomer interviewt Medisch Contact mensen die ooit in de spotlights stonden, maar van wie we al even niets meer hebben gehoord. Vorige week beet tv-dokter Aart Gisolf het spits af. Komende weken volgen nog klokkenluider Erik-Jan Meijboom, seksuoloog Gerda van Dijk en zorgparlementariër Agnes Kant.

ongeveer zo oud als het meisje.' Hier bovenop kwam de frustratie over het feit dat hij niet met de ouders kon praten. 'Ze hebben mij meteen de rug toegekeerd. Tijdens de strafzaak zei de moeder dat ze ook niet begreep waarom ik toch contact met hen zocht. Snapte ik dan niet dat zij dat helemaal niet wilden? Ik was voor hen gewoon niemand meer. Ze wilden me ook uit het beroep laten zetten. Daar was ik echt bang voor. Ik ben goed in mijn vak. Ik heb ervoor gestudeerd en leer nog elke dag. Ik wil dat vak blijven uitoefenen.'

Aanvankelijk haalde de neuroloog troost uit zijn werk in het VieCuri ziekenhuis, waar hij met vijf andere neurologen een maatschap vormt. In het najaar van 2010, vlak voor de strafzitting, stelde hij echter zelf vast dat hij niet meer goed functioneerde. 'Ik was angstig en onzeker geworden en ging confrontaties uit de weg. Normaal heb je een bepaald ritme waarin je je werk doet. Maar dat ritme was weg. Ik zadelde mezelf op met extra werk. Dat heeft allemaal te maken met defensief werken. Ik kon de dingen niet meer objectief beoordelen. Ik was gewoon uit balans.'

Rehabilitatie

Na zeven maanden ziekteverlof is Lassouw in april van dit jaar weer voorzichtig aan de slag gegaan. Tijdens een re-integratietraject van een halfjaar werkt hij parttime als supervisor

van de arts-assistenten op de polikliniek van Maastricht Universitair Medisch Centrum. Hij hoopt zo langzaam weer het vertrouwen in zijn eigen kennis en ervaring terug te krijgen. 'Dat dit zo is gelopen, betekent niet dat ik twintig jaar moet weggooien. Zo heeft het wel gevoeld; mijn carrière leek gebroken. Maar nu hoop ik weer vooruit te kunnen kijken.'

Wat daarbij zeker helpt, is dat de strafzaak voor de neuroloog een gunstige uitkomst had. De extra onderzoeksrapporten die tijdens het langdurige gerechtelijke vooronderzoek werden gemaakt, werpen een heel ander licht op de casus dan het inspectierapport en de daaruit voortgekomen tuchtklacht. De deskundigen benadrukken dat onduidelijk is waaraan Mariska Lips precies is gestorven – er is geen sectie verricht – en of haar overlijden verband houdt met eventuele medische fouten. Lassouw: 'Ik had volgens die rapporten wel andere keuzes kunnen maken, maar dat had waarschijnlijk niet tot een andere afloop geleid. Bovendien is aangetoond dat het conform de afspraken van het ziekenhuis was om het meisje op te nemen op de kinderafdeling met mediumcarefaciliteiten in plaats van op de intensive care. Dat heeft de tuchtrechter mij destijds sterk aangerekend, maar dat was dus staand beleid.'

Het strafrechtelijk vonnis is al met al een soort rehabilitatie voor de neuroloog. 'Tijdens de zitting werd in stukjes uitgelegd hoe dat vonnis tot stand is gekomen. Alle onderdelen van de aanklacht passeerden de revue en iedere keer viel er een onderdeel af, zodat er uiteindelijk niets meer overbleef dan de vrijspraak.'

Geloof in jezelf

Een van de redenen waarom Lassouw nu een interview geeft, is om de buitenwereld te laten weten dat hij eindelijk uit het beklaagdenbankje is gestapt, en weer 'gewoon' mee wil doen. Daarnaast wil hij collega's laten zien wat de impact van een zaak als deze is. Artsen die morgen een tuchtrechtelijke of strafrechtelijke aanklacht op hun mat vinden, adviseert Lassouw om vooral meteen een advocaat in te schakelen. 'Laat je bijstaan door kundige mensen. Ga ook niet ervan uit dat hetgeen op papier staat de enige waarheid is. Er zit misschien nog wel meer achter. Dus als je het er niet mee eens bent: ga in beroep. En het belangrijkste is: blijf in jezelf geloven. Als je de overtuiging hebt dat je naar eer en geweten hebt gehandeld, dan mag een casus met slechte afloop niet de reden zijn om je hele carrière overboord te gooien.'

Links naar nieuwsberichten en uitspraken van de tuchtrechter en strafrechter over deze zaak vindt u op www.medischcontact.nl.